

9. Адміністративно-правова реформа в Україні : Навчальний посібник / Армаш Н.А., Калайнов Д.П., Петков С.В. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 440 с.

10. Адміністративно-правове забезпечення прав людини органами публічної адміністрації в Україні : зб. наук. пр. / за заг. ред. О.Ф. Андрійко. Київ : Інститут держави і права. ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. 199с.

REFERENCES:

1. Kondratenko, V.M. (2018). *Teoriia i praktyka administratyvno-pravovykh zasobiv zabezpechennia prav i svobod osib z invalidnistiu*. [Theory and practice of administrative and legal means of ensuring the rights and freedoms of persons with disabilities]. Monohrafiia. 436. [in Ukrainian].

2. Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho. [National Library of Ukraine named after V.I. Vernadsky]. *Veb-sait*. Retrieved from: <http://www.nbuv.gov.ua> [in Ukrainian].

3. Strelbytska, L.M. (Ed.) (2016). *Teoriia derzhavy i prava*. [Theory of state and law]. 332. [in Ukrainian].

4. Demkiv, R.Ia. (2015). *Pravove rehuliuвання yak yurydychne yavyshe: okremi aspekty rozuminnia*. [Legal regulation as a legal phenomenon: some aspects of understanding]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Pravo»*. Vyp. 34. T. 1. 19-23. [in Ukrainian].

5. Andriiko, O.F., Kysil, L.Ie. (2015). *Administratyvno-pravove zabezpechennia realizatsii prav i svobod hromadian v Ukraini*. [Administrative and legal support for the implementation of citizens rights and freedoms in Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 3. 107-110. [in Ukrainian].

6. Lazur, Ya.V. (2015). *Spetsyfika administratyvno-pravovoho mekhanizmu zabezpechennia prav i svobod liudyny u sferi publichnoho upravlinnia: zasoby, formy ta metody*. [Specifics of the administrative and legal mechanism for ensuring human rights and freedoms in the field of public administration: means, forms and methods]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Vyp. 5. T. 3. 12-16. [in Ukrainian].

7. Konstantyi, O.V. (2015). *Problemy zakhystu v administratyvnomu sudochynstvi subiektyvnykh prav, svobod i zakonnykh interesiv*. [Problems of protection of subjective rights, freedoms and legitimate interests in administrative proceedings]. Monohrafiia. 544. [in Ukrainian].

8. Kahanovska, T.Ie. (Ed.) (2017). *Konstytutsiini zasady suchasnoho derzhavotvorennia*. [Constitutional principles of modern state formation]. 304. [in Ukrainian].

9. Armash, N.A., Kalaianov, D.P., Pietkov, S.V. (2018). *Administratyvno-pravova reforma v Ukraini*. [Administrative and legal reform in Ukraine]. *Navchalnyi posibnyk*. 440. [in Ukrainian].

10. Andriiko, O.F. (Ed.) (2015). *Administratyvno-pravove zabezpechennia prav liudyny orhanamy publichnoi administratsii v Ukraini*. [Administrative and legal support of human rights by public administration bodies in Ukraine]. *Zb. nauk. pr. Instytut derzhavy i prava. im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy*. 199. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.11.2024

УДК 351:004.8:35.071.2

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-79-84

Акулов Юліан Вікторович,
доктор філософії у галузі «Право»
a.holokha@jur.sumdu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-6710-140X

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У статті здійснено комплексне дослідження організаційної структури державного управління процесами цифровізації та впровадження штучного інтелекту в Україні. Проаналізовано сучасний стан системи державного управління у сфері цифрової трансформації та визначено ключові суб'єкти формування державної політики у цій галузі.

У роботі детально розглянуто роль Верховної Ради України як законодавчого органу в формуванні нормативно-правової бази цифрової трансформації. Проаналізовано законотворчу діяльність парламенту у сфері цифровізації, включаючи прийняті закони та поточні законодавчі ініціативи. Досліджено функції профільного Комітету з питань цифрової трансформації та його вплив на формування державної політики.

Значну увагу приділено аналізу ролі Президента України у визначенні стратегічних напрямків розвитку цифровізації та впровадження штучного інтелекту. Розглянуто президентські ініціативи та укази, спрямовані на прискорення цифрової трансформації держави. Проаналізовано координаційну функцію глави держави у забезпеченні взаємодії різних гілок влади для досягнення цілей цифровізації.

Детально досліджено діяльність Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади у формуванні та реалізації державної політики цифровізації. Проаналізовано урядові програми, стратегії та плани дій щодо впровадження цифрових технологій та розвитку штучного інтелекту. Особливу увагу приділено механізмам координації діяльності різних міністерств та відомств у процесі цифрової трансформації.

У статті здійснено ґрунтовний аналіз ролі Міністерства цифрової трансформації як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації. Розглянуто основні напрямки діяльності міністерства, його проекти та ініціативи, спрямовані на розвиток цифрової економіки та суспільства.

Окрему увагу приділено дослідженню функцій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Проаналізовано її регуляторну діяльність, повноваження щодо ліцензування та контролю у сфері електронних комунікацій, а також роль у забезпеченні розвитку телекомунікаційної інфраструктури.

Ключові слова: державне управління, цифровізація, штучний інтелект, організаційна структура управління в сфері цифровізації, державне управління процесами цифровізації.

Akulov Yu. ORGANISATIONAL STRUCTURE OF STATE MANAGEMENT OF DIGITALISATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IMPLEMENTATION

The article carries out a comprehensive study of the organisational structure of the public administration of digitalisation and introduction of artificial intelligence in Ukraine. The author analyses the current state of the public administration system in the field of digital transformation and identifies the key actors in the formation of state policy in this area.

The role of the Verkhovna Rada of Ukraine as a legislative body in shaping the regulatory framework for digital transformation is considered in detail. The author analyses the legislative activity of the Parliament in the field of digitalisation, including adopted laws and current legislative initiatives. The functions of the specialised Committee on Digital Transformation and its impact on public policy making are investigated.

Considerable attention is paid to the analysis of the role of the President of Ukraine in determining the strategic directions of digitalisation and introduction of artificial intelligence. The author examines presidential initiatives and decrees aimed at accelerating the digital transformation of the state. The author analyses the coordination function of the head of state in ensuring the interaction of various branches of government to achieve the goals of digitalisation.

The activities of the Cabinet of Ministers of Ukraine as the highest executive body in the formation and implementation of the state digitalisation policy are studied in detail. Government programmes, strategies and action plans for the implementation of digital technologies and the development of artificial intelligence are analysed. Particular attention is paid to the mechanisms for coordinating the activities of various ministries and agencies in the process of digital transformation.

The article provides a thorough analysis of the role of the Ministry of Digital Transformation as the main body in the system of central executive authorities responsible for the formation and implementation of the State policy in the field of digitalisation. The main areas of activity of the Ministry, its projects and initiatives aimed at developing the digital economy and society are considered.

Special attention is paid to the functions of the National Commission for the State Regulation of Communications and Informatisation. Its regulatory activities, licensing and control powers in the field of electronic communications, as well as its role in ensuring the development of telecommunications infrastructure are analysed.

Key words: public administration, digitalisation, artificial intelligence, organisational structure of management in the field of digitalisation, public administration of digitalisation processes.

Постановка проблеми. В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та штучного інтелекту особливої актуальності набуває питання ефективної організації державного управління процесами цифрової трансформації суспільства. Сучасні виклики глобальної цифровізації вимагають від України формування дієвої та скоординованої системи органів державної влади, здатних забезпечити розробку та реалізацію відповідної державної політики. Ефективна організаційна структура державного управління є ключовим фактором успішної реалізації стратегії цифрової трансформації України. Вона забезпечує координацію дій різних органів влади, оптимізацію процесів прийняття управлінських рішень та ефективне використання ресурсів для досягнення поставлених цілей.

У контексті глобальних викликів та можливостей цифрової епохи, формування дієвої організаційної структури державного управління процесами цифровізації та впровадження штучного інтелекту стає стратегічним завданням державної політики. Це обумовлено необхідністю забезпечення національної безпеки, підвищення конкурентоспроможності економіки, розвитку людського капіталу та покращення якості життя громадян.

Метою статті є комплексний аналіз суб'єктів формування державної політики у сфері цифровізації та штучного інтелекту та їх значення у процесі впровадження штучного інтелекту.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та штучного інтелекту діяльність органів державної влади в законодавчому полі набуває особливого значення для забезпечення ефективного управління процесами цифрової трансформації суспільства. Створення належної нормативно-правової бази та механізмів регулювання є фундаментальною основою для успішного впровадження інноваційних технологій та захисту інтересів усіх учасників цифрової економіки.

Діяльність Верховної Ради України (далі – ВРУ) у формуванні державної політики у сфері цифровізації та штучного інтелекту характеризується комплексним та багатовекторним підходом. Як єдиний законодавчий орган держави, ВРУ відіграє ключову роль у створенні правового фундаменту для розвитку цифрових технологій та ШІ в Україні. Парламент активно працює над формуванням нормативно-правової бази, починаючи від базових законів, таких як "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги" [1] від 05.10.2017 №2155-VIII (регулювання електронної ідентифікації, визначення правового статусу електронних підписів, встановлення вимог до надавачів електронних довірчих послуг та "Про електронні комунікації" [2] від 16.12.2020 №1089-IX (регулювання електронних комунікаційних мереж,

визначення прав та обов'язків операторів, встановлення стандартів якості послуг), до спеціалізованих законопроектів щодо регулювання штучного інтелекту.

Важливим аспектом діяльності є робота профільного Комітету з питань цифрової трансформації, який здійснює парламентський контроль та готує рекомендації щодо вдосконалення законодавства. У рамках бюджетного процесу ВРУ забезпечує фінансування програм цифровізації та контролює ефективність використання коштів. Парламент також активно працює над адаптацією українського законодавства до стандартів ЄС та ратифікацією міжнародних угод у сфері цифрових технологій. За період 2019-2024 років було прийнято понад 20 законів у сфері цифровізації, що створило правові засади для розвитку цифрової економіки та впровадження електронного документообігу. Верховна Рада також забезпечує стратегічне планування через затвердження концептуальних документів, таких як Національна програма інформатизації, що визначає пріоритети розвитку та встановлює цільові показники. Поточні виклики включають необхідність оновлення законодавчої бази, гармонізацію з міжнародними стандартами та забезпечення захисту персональних даних, над чим парламент продовжує активно працювати [3].

Діяльність Президента України у формуванні державної політики у сфері цифровізації та штучного інтелекту є багатогранною та базується на чітко визначених конституційних та правових засадах.

Відповідно до ст.106 Конституції України [4], Президент як глава держави має широкі повноваження у сфері цифрової трансформації. Ключовими серед них є забезпечення національної безпеки в цифровому просторі, здійснення стратегічного керівництва у сфері цифрової трансформації, а також право підписання відповідних законів та застосування права вето щодо законопроектів у сфері цифрових технологій.

Визначальною ініціативою президентства стала програма "Держава у смартфоні", затверджена Указом №558/2019 [5]. Програма встановила амбітні цілі цифрової трансформації держави та визначила пріоритетні напрямки розвитку електронних послуг.

Для забезпечення кібербезпеки, указом Президента затверджена "Стратегія кібербезпеки України" від 26.08.2021 № 447/2021 [6], яка сприяє координації діяльності суб'єктів забезпечення кібербезпеки та сприяє розвитку цифрової інфраструктури.

За період 2019-2024 років досягнуто значних результатів. За даними Офісу Президента, було подано 15 законодавчих ініціатив, підписано 23 закони у сфері цифровізації та видано 45 указів щодо цифрової трансформації [7]. Практичними досягненнями, згідно зі звітами Міністерства цифрової трансформації, стало впровадження понад 120 електронних послуг, створення єдиного державного порталу послуг та впровадження системи електронної ідентифікації [8].

Така комплексна діяльність Президента України демонструє системний підхід до цифрової трансформації держави та розвитку сфери штучного інтелекту, що створює міцний фундамент для подальшого технологічного прогресу країни.

Кабінет Міністрів України (далі - КМУ) відіграє ключову роль у формуванні та реалізації державної політики у сфері цифровізації та штучного інтелекту. Правові засади діяльності уряду в цій сфері визначаються низкою нормативно-правових актів.

Відповідно до Закону України "Про Кабінет Міністрів України" від 27.02.2014 № 794-VII [9], уряд забезпечує проведення політики у сфері цифрового розвитку та впровадження інноваційних технологій. КМУ здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, зокрема через Міністерство цифрової трансформації України.

Постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про Міністерство цифрової трансформації України" від 18.09.2019 № 856 [10] визначено, що Мінцифри є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації та розвитку штучного інтелекту.

Розпорядженням КМУ "Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки" від 17.01.2018 № 67-р [11] було визначено основні цілі цифрового розвитку та принципи цифровізації України. Хоча термін дії концепції завершився, вона заклала фундамент для подальших стратегічних документів.

Постановою КМУ "Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року" від 03.03.2021 № 179 [12] цифрова трансформація визначена як один із стратегічних напрямів економічного розвитку держави.

У сфері розвитку штучного інтелекту важливим є розпорядження КМУ "Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні" від 02.12.2020 № 1556-р [13], яким визначено основні напрями та механізми розвитку технологій штучного інтелекту.

Розпорядженням КМУ "Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації" від 03.03.2021 № 167-р [14] визначено основні засади формування цифрових навичок та компетентностей громадян.

У сфері електронного урядування діє постанова КМУ "Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів" від 10.05.2018 № 357 [15], яка регулює питання електронної взаємодії державних органів.

У сучасній системі державного управління України провідну роль у регулюванні процесів розробки, імплементації та застосування технологій штучного інтелекту відіграє Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри). Відповідно до нормативно-правової бази, зокрема Положення про відомство від 18 вересня 2019 року, це міністерство визначено центральним органом виконавчої влади, що відповідає за низку стратегічних напрямків цифрового розвитку держави.

До ключових сфер відповідальності Мінцифри належать:

- розроблення та втілення державних стратегій у галузі цифрових перетворень, розбудови цифрової економіки, впровадження інноваційних технологій, а також розвитку електронного врядування та демократичних процесів у цифровому форматі;
- забезпечення розвитку цифрової грамотності населення та захисту їхніх прав у цифровому просторі;
- координація процесів роботи з відкритими даними, розбудова національної інформаційної інфраструктури, забезпечення сумісності електронних систем, розширення доступу до мережі Інтернет та розвиток телекомунікацій;
- організація надання послуг через електронні канали комунікації;
- регулювання сфери електронних довірчих послуг та систем електронної ідентифікації;
- сприяння розвитку технологічного сектору України.

Таким чином, Мінцифри виступає ключовим державним інститутом, що забезпечує комплексний підхід до цифрової трансформації країни та впровадження сучасних технологій, включаючи системи штучного інтелекту.

В контексті аналізу нормативно-правової бази варто звернути увагу на певну неузгодженість у визначенні повноважень Міністерства цифрової трансформації України щодо регулювання сфери штучного інтелекту.

При детальному вивченні основних завдань міністерства, затверджених Кабінетом Міністрів України, можна помітити відсутність прямого та однозначного формулювання щодо компетенцій у сфері управління процесами впровадження технологій штучного інтелекту в державі.

Водночас, розглядаючи функціональні напрямки діяльності відомства, які визначені в Положенні про Міністерство цифрової трансформації України, знаходимо серед 27 напрямків роботи згадку про розвиток штучного інтелекту. Зокрема, це зазначено в абзаці 3 підпункту 14 пункту 4 згаданого Положення. Проте це формулювання має досить загальний характер і не розкриває конкретних механізмів та інструментів реалізації даного напрямку.

Така ситуація вказує на необхідність більш чіткого законодавчого визначення повноважень міністерства у сфері розвитку та впровадження технологій штучного інтелекту в Україні [10].

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ), є державним колегіальним органом, який відіграє важливу роль у формуванні та реалізації державної політики у сфері цифровізації та інформатизації України. Згідно з Указом Президента України "Про Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" від 23.11.2011 № 1067/2011 [16], Комісія здійснює державне регулювання та нагляд у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку.

У контексті розвитку цифрової інфраструктури, відповідно до Закону України "Про електронні комунікації" від 16.12.2020 № 1089-IX [2], НКРЗІ забезпечує реалізацію державної політики у сфері електронних комунікацій.

НКРЗІ бере активну участь у реалізації Закону України "Про основні засади забезпечення кібербезпеки України" від 05.10.2017 № 2163-VIII [17], зокрема у частині захисту телекомунікаційних мереж та інформаційних систем

У сфері розвитку штучного інтелекту, згідно з Розпорядженням КМУ "Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні" від 02.12.2020 № 1556-р [13], НКРЗІ сприяє створенню необхідної інфраструктури для впровадження технологій штучного інтелекту.

Висновки. Державне управління процесами цифровізації та впровадження штучного інтелекту, потребує комплексного підходу, який включає міжвідомчу координацію, гнучкість в адаптації до швидких технологічних змін і забезпечення правової підтримки. Ефективна організаційна структура державного управління у цій сфері має забезпечувати адаптивність, прозорість і відповідальність перед суспільством, сприяти інтеграції інновацій та створенню умов для стійкого цифрового розвитку. Це дозволить Україні стати конкурентоспроможною на світовій арені цифрових технологій та штучного інтелекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. ст.403.
2. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. №№ 97-100. ст.393
3. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал парламенту України. Новини комітетів (Комітет з питань цифрової трансформації). URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/250171.html

4. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг: Указ Президента України від 29.07.2019 № 558/2019. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/558/2019#Text>
6. Стратегії кібербезпеки України: Указ Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#top>
7. Офіційний веб-сайт Офісу Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
9. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
10. Про затвердження Положення про Міністерство цифрової трансформації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 856. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12>
11. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 67-р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>
12. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
13. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
14. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>
15. Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 357. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-2018-%D0%BF#Text>
16. Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації: Указ Президента України від 23.11.2011 № 1067/2011. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011#Text>
17. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 403.

REFERENCES:

1. Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy. (2017, October 5). [On electronic identification and electronic trust services]. *Zakon Ukrainy №2155-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. №45. 403.* [in Ukrainian].
2. Pro elektronni komunikatsii. (2020, December 16). [On electronic communications]. *Zakon Ukrainy №1089-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. №97-100. 393.* [in Ukrainian].
3. Pryiednuemos do mizhnarodnoi spivpratsi shchodo bezpechnoho rozvytku Shtuchnoho Intelektu, - Komitet z pytan tsyfrovoy transformatsii. (2024, May 31). [We join international cooperation on the safe development of Artificial Intelligence - Committee on Digital Transformation]. *Ofitsiyni veb-portal parlamentu Ukrainy*. Retrieved from: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/250171.html [in Ukrainian].
4. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. *Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 30. 141.* [in Ukrainian].
5. Pro deiaki zakhody shchodo polipshennia dostupu fizychnykh ta yurydychnykh osib do elektronnykh posluh. (2019, July 29). [On some measures to improve access of individuals and legal entities to electronic services]. *Ukaz Prezydenta Ukrainy №558/2019. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/558/2019#Text> [in Ukrainian].
6. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 14 travnia 2021 roku "Pro Stratehiuu kiberbezpeky Ukrainy". (2021, August 26). [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of May 14, 2021 "On the Cybersecurity Strategy of Ukraine"]. *Ukaz Prezydenta Ukrainy №447/2021. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#top> [in Ukrainian].
7. Ofis Prezydenta Ukrainy. [Office of the President of Ukraine]. *Ofitsiyni veb-sait*. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/> [in Ukrainian].
8. Ministerstvo tsyfrovoy transformatsii Ukrainy. [Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. *Ofitsiyni veb-sait*. Retrieved from: <https://thedigital.gov.ua/> [in Ukrainian].
9. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy. (2014, February 27). [On the Cabinet of Ministers of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №794-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. №13. 222.* [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo tsyfrovoy transformatsii Ukrainy. (2019, September

18). [On approval of the Regulation on the Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №856. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12> [in Ukrainian].

11. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky. (2018, January 17). [On approval of the Concept for the Development of the Digital Economy and Society of Ukraine for 2018-2020]. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy №67-r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku. (2021, March 3). [On approval of the National Economic Strategy for the period until 2030]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №179. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

13. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini. (2020, December 2). [On the approval of the Concept for the Development of Artificial Intelligence in Ukraine]. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy №1556-r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

14. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnostei ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii. (2021, March 3). [On the approval of the Concept for the Development of Digital Competencies and the approval of the action plan for its implementation]. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy №167-r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

15. Deiaki pytannia orhanizatsii elektronnoi vzaiemodii derzhavnykh elektronnykh informatsiynykh resursiv. (2018, May 10). [Some issues of organizing electronic interaction of state electronic information resources]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №357. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

16. Polozhennia pro Natsionalnu komisiiu, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi zviazku ta informatyzatsii. (2011, November 23). [Regulations on the National Commission for State Regulation in the Field of Communications and Informatization]. *Ukaz Prezydenta Ukrainy №1067/2011. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011#Text> [in Ukrainian].

17. Pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy. (2017, October 5). [On the basic principles of ensuring cybersecurity in Ukraine]. *Zakon Ukrainy №2163-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 45. 403.* [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.11.2024

УДК 342.9:35.072.2

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-84-90

Баркалов Александр Александрович,

кандидат технічних наук

Barkalovaa@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-8814-2763

ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИДИ КОНТРОЛЮ В СФЕРІ НАДРОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У даній статті визначено поняття, особливості та види контролю в сфері надрокористування в Україні.

Визначено, що контроль у сфері надрокористування в Україні – це система заходів, які здійснюються уповноваженими органами державної влади та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення раціонального, ефективного та законного використання надр, охорони довкілля, дотримання прав та інтересів держави, громадян і суб'єктів господарювання.

Зазначено, що основними цілями контролю в сфері надрокористування є: 1) забезпечення законності: перевірка дотримання законодавства у сфері надрокористування, зокрема виконання умов спеціальних дозволів та ліцензій; 2) раціональне використання надр, що передбачає запобігання виснаженню або необґрунтованому використанню ресурсів; 3) контроль за виконанням заходів щодо мінімізації впливу видобувної діяльності на навколишнє середовище; 4) контроль за повнотою і своєчасністю сплати податків, зборів і платежів, пов'язаних з використанням надр.

Особливостями контролю в сфері надрокористування є: 1) здійснюється відповідно до законів України, зокрема Кодексу України про надра, Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а також інших нормативно-правових актів; 2) охоплює технічні, екологічні, економічні та правові аспекти надрокористування; 3) здійснюється різними органами державної влади, зокрема Державною службою геології та надр України, органами екологічного контролю, органами місцевого самоврядування.

Виокремлено види державного контролю в сфері надрокористування: 1) державний контроль за геологічним